

ΝΤΕΦΙ

5
ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΓΙΑ ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ

ΚΑΖΑΝΤΖΙΔΗΣ
ΣΤΙΕΣΙΑ
ΑΦΙΕΡΩΜΑ

ΟΙ ΠΑΣΧΑΛΙΑΤΙΚΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ ΣΤΗ ΛΥΡΑ

ΒΓΗΚΑΝ ΤΑ ΤΡΑΠΕΖΑΚΙΑ ΕΞΩ

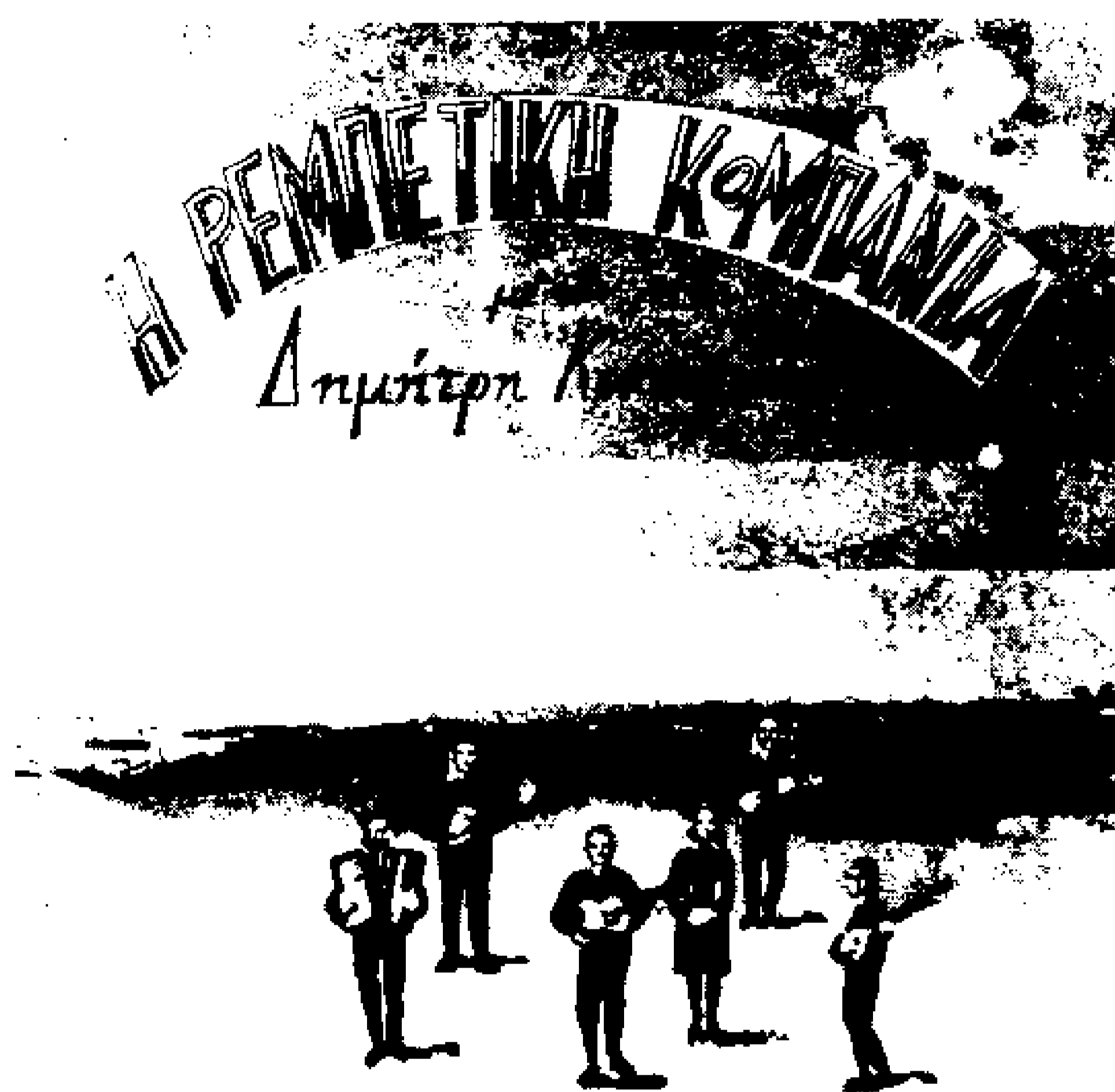
του ΣΑΒΒΟΠΟΥΛΟΥ

ΑΠΟ ΤΗ ΣΜΥΡΝΗ ΣΤΟΝ ΠΕΙΡΑΙΑ

ΓΛΥΚΕΡΙΑ

Η πρώτη και καλύτερη

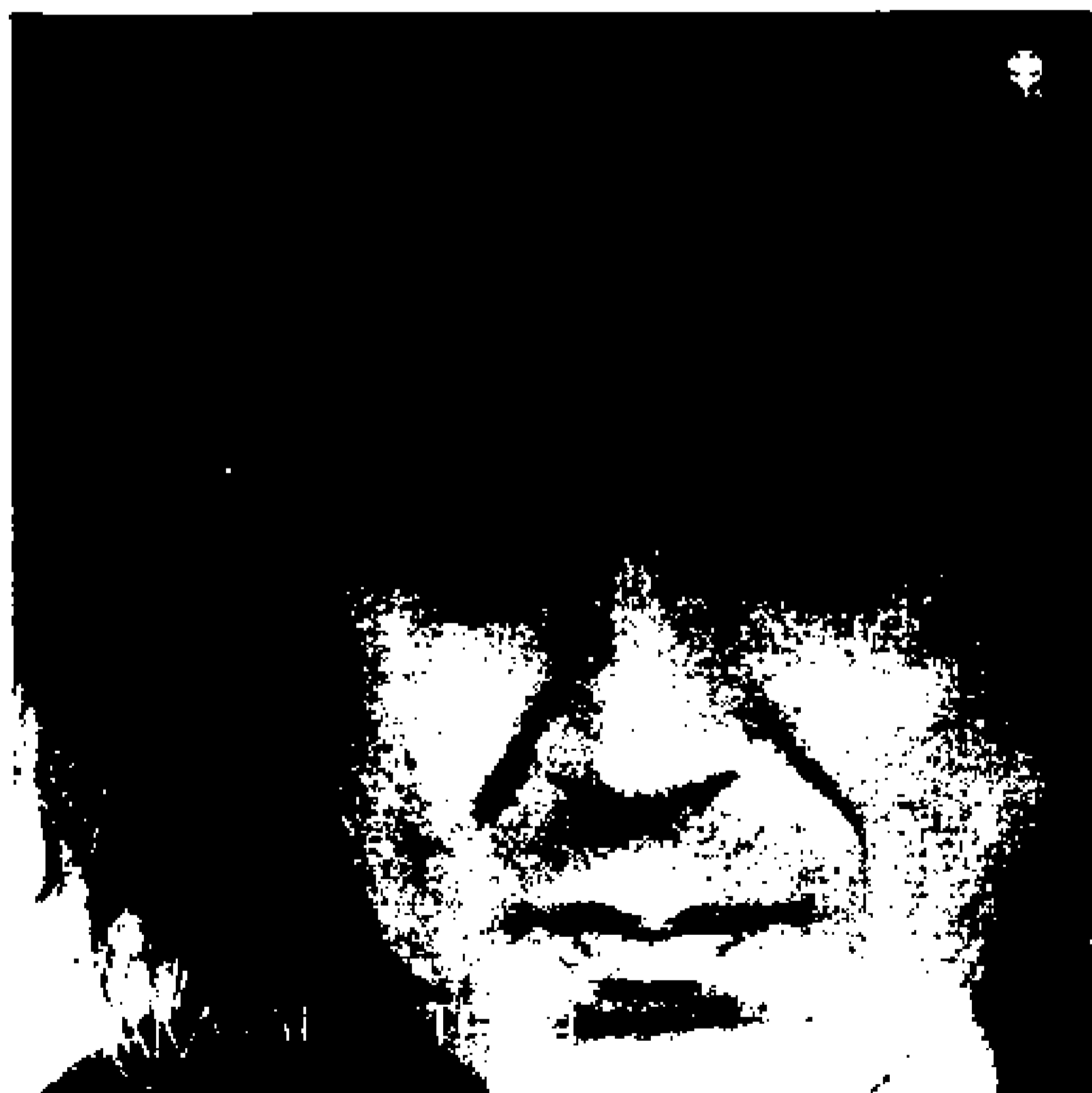

ο ωραιότερος δίσκος της

η Αλέξια
Μόνο Έξω

Λουκιανός Κηλαηδόνης

Μαργαρίτα Ζορμπαλά

Βίκυ Μοσχολιού

ΜΠΛΟΥΖ ΣΤΟ

ΑΝΤΙΔΟΤΟ ΚΡΥΟ

του Νίκου Σαββάτη

Ευτυχώς δεν ήταν μόνο το πιο καταραμένο κρύο που σάρωσε την Αθήνα τα τελευταία σαράντα χρόνια. Από το δεύτερο μισό του Φλεβάρη και το πρώτο μισό του Μάρτη έχουμε και κάτι καλό να θυμόμαστε. Κόντρα στις χιονοθύελλες ένας εξ' ίσου απροσδόκητος μουσικός καύσωνας ζέστανε λίγο τη μισοπαράλυτη πόλη ή -ίστω, τις καρδιές όσων παρέσυρε μαζί του. Αλλά ας τα πάρουμε με τη σειρά...

Hammond και Sarah

Εν αρχή ην η Σάρα —όχι η βιβλική, η Big Time Sarah. Κι οι φήμες για ένα τριήμερο φεστιβάλ μπλουζ στην Αθήνα. Ένα θαύμα για τους φανατικούς του μπλουζ που σιγά σιγά έχαναν την πίστη τους ύστερα από την ωραία εμφάνιση της Koko Taylor και του Albert Collins. Στο δελτίο τύπου με τα πορτραίτα της Sarah και των μουσικών που θα τη συνόδευαν το πρώτο που μου τράβηξε την προσοχή (πέρα από τις πληροφορίες για τους μουσικούς) ήταν ένα σλόγκαν: «Η οποιαδήποτε οικονομική ή κοινωνική κρίση έχει ανάγκη τα μπλουζ. ΣΑΝ ΥΣΤΑΤΗ ΑΜΥΝΑ ΣΑΝ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΕΛΠΙΔΑ». Για το Σικάγο του '82 και την κινητοποίηση ενάντια στην απαγόρευση των μουσικών οργάνων στο δρόμο το μήνυμα ήταν άμεσο και αποτελεσματικό. Για την Αθήνα του '83, όμως, με τα μύρια προβλήματα μπορεί να μη λέει πολλά. Ίσως γιατί εδώ κανείς ποτέ δεν θά 'βγαινε στο δρόμο για να υποστηρίξει τη συνέχεια της λαϊκής παράδοσης, κι ίσως γιατί εδώ τα ρεμπέτικα όταν επιτέλους έγιναν σήριαλ έπρεπε απλά να γεμίζουν το χρόνο των επεισοδίων του *Μινόρε της Αυγής*. Όμως πριν σταθούμε ολοκληρωτικά στην απόσταση του «εδώ» από το «εκεί» ας ξαναγυρίσουμε στην αλήθεια - κλειδί που κρύβεται μέσα στο υπερβολικό αυτό σύνθημα των υπερασπιστών του μπλουζ: στους καιρούς κρίσης η λαϊκή μουσική φουντώνει αφού αυτή πρώτα υφίσταται κι εκφράζει την κρίση. Κι αν οι εμφανίσεις της Big Time Sarah στην Αθήνα πήγαν καλύτερα (από της Koko Taylor) γιατί, όπως φαίνεται, υπάρχει μια γενικότερη στροφή στα μπλουζ, τότε υπάρχει ακόμη ελπίδα. Ίσως ύστερα από τόσα χρόνια που οι πληροφορίες βάλτωναν για τους γνωστούς λόγους, έγινε κι εδώ συνείδηση ότι οποιοσδήποτε, οπουδήποτε κι οποτεδήποτε μπορεί ν' ακούσει αυτή την πεισματάρικη μουσική που ξορκίζει τη θλίψη: γιατί απλά το μπλουζ είναι παγκόσμιο. Η αίθουσα του Ορφέα, που κουνιόταν σύσσωμα στο θριαμβευτικό κλείσιμο κάθε συναυλίας το ένωσε για τα καλά.

Όλοι οι φίλοι μου γκρίνιαζαν απογοητευμένοι από τον John Hammond χωρίς όμως να μπορούν να πουν τι πραγματικά τους ενόχλησε στις εμφανίσεις του στις 18 - 19 - 20 του Φλεβάρη στον Ορφέα. Δεν μπορεί να μη τους αρέσει επειδή είναι λευκός. Έ και, πέστε μου έναν άλλο που να τραγουδάει το μπλουζ με περισσότερο σεβασμό. Δεν μπορεί να πει κανείς

ότι ο Hammond είναι η βεντέτα που έκλεψε τα μπλουζ για να τα εκμεταλλευτεί, γιατί σπάνια εκτελεστής έχει τέτοιο ήθος που εξαφανίζεται σχεδόν πίσω από το υλικό του. Κι ύστερα, δεν μπορεί να απωθήσει ούτε το υλικό του. Γιατί πότε στην Ελλάδα παίχτηκε αυτό το αεράτο μείγμα από country blues, rhythm and blues και rock 'n roll; Κι από ένα μουσικό που ήταν εκεί στη μεγάλη αναβίωση του country blues, που μπλέχτηκε με τη σκηνή του rhythm and blues όταν γίνονταν κι είναι τόσο κοντά στις πηγές του rock 'n roll.

Το πρόβλημα που έχω με τον Χάμμοντ, όταν τον ακούω σε δίσκους, είναι ότι σαν τραγουδιστής εξομοιώνει το εξαιρετο πάντα υλικό του σε μια εξπρεσιονίστικη μιμική (ή αν προτιμάτε υπερβολικά εκφραστική για μπλουζ ερμηνεία). Κι ότι ο προσωπικός του δρόμος, ύστερα από δυο δεκαετίες, δεν έχει πάει πιο μακριά από την προσωπική, συγκινητική (γιατί με πολλή αγάπη κοιμωμένη) αναπαραγωγή μιας παλιάς αίσθησης του μπλουζ. Δεν είναι και λίγα, αλλά σίγουρα δεν είναι αρκετά και δυσκολεύομαι να βρω μια προσωπική μυθολογία πίσω από την στυλ *Επαναστάτης Χωρίς Αιτία* χολυγουντιανή αβρότητα του Hammond. Όμως στο πάλλο όλα αλλάζουν. Ο Hammond — άλλοτε σαν πολύ άνετος άνθρωπος — ορχήστρα που τα βάζει ακόμα και με τα μέτρα των τραγουδιών του, άλλοτε σαν θυελλώδης ρόκερ που βγάζει φοβερή δύναμη από την κιθάρα και τη φουσαρμόνικα του — ακολούθησε το μοναχικό του δρόμο αυξάνοντας κι ελαττώνοντας την ένταση όπως ένας ντισκ τζόκεϋ θα έπαιζε με τα κοντρόλ. Σ' αυτή τη θαυμάσια παρέλαση από μπλουζ που έπαιξε υπήρχαν αρκετές προσωπικές απόψεις: στιγμές ε-

ΡΕΜΠΕΤΙΚΑ

«Ο Κάβουρας»

Δuo Κομπανίες παίζουν (εναλλάξ)
Ρεμπέτικα και νεώτερα Λαϊκά τραγούδια

Μεζεδάκια και όλα τα ποτά

ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ 64, ΕΞΑΡΧΕΙΑ
ΤΗΛ. 3601.335

σωστρέφειας (στο αθάνατο Key to the Highway), καθαρού στυλ (η κυριολεκτικά ανατριχιαστική μπάλαντα που ξαφνικά έγινε το One kind Favor), rock 'n roll φλόγας κι εγκατάλειψης (Who Do You Love, You Can't Judge a Book...) κι όλα αυτά να εναλλάσσονται με στιγμές «ψυχομένου ακαδημαϊσμού» (Steady Rolling Man...). Στην ερώτηση αν μ' άρεσε ο Hammond θ' απαντήσω αμέσως ναι περισσότερο για το πόσο νευρικά διέσχισε την ιστορία του μπλουζ λίγο πριν το σεισμό που ακολούθησε.

Σε σχέση με τον John Hammond η εμφάνιση της Big Time Sarah ήταν —συγχωρείστε μου το λογοπαίγνιο— η μέρα με τη νύχτα. Το συγκρότημα, που έπαιζε μαζί με την Sarah Streeter, παίζει το μπλουζ χωρίς να κολλάει σε κάποια υποτιθέμενη στιγμή του. Γιατί για τους μαύρους μουσικούς που συνεχίζουν κι επιβιώνουν με το μπλουζ, μετά τον B. B. King, τον T. Bone Walker και τον Buddy Guy έχουν συμβεί πράγματα και θάμματα. Μουσικά, στιχουργικά, ρυθμικά, κοινωνικά όλα έχουν αλλάξει κι αλλάζουν από μέρα σε μέρα. Κύκλοι ανοίγουν και κλείνουν. Κι έτσι οι «πουρίστες» μπορεί να θέλουν να ξεράσουν, αλλά ο όρος Chicago Blues δεν είναι πια αισθητική κατηγορία. Στο παίξιμο του Ray Allison (ντραμς), του Leo Davis (πιάνο) και του Ron Abrams περνάει το ροκ, περνάει το φανκ, περνάει η τζαζ κι η σόουλ κι όλα γίνονται ένα: μια νεανική και πολύ άμεση άποψη τωρινού μπλουζ. Όσοι είχαν τη τύχη να δουν το συγκρότημα να δένεται πριν από τις συναυλίες στον Ορφέα ήξεραν τι είδους μουσικοί θ' άκουγαν. Αλλά δεν ήξεραν πόσο η σκηνηκή εικόνα των μουσικών μπορεί να εναρμονιστεί μ' αυτήν την άποψη για το μπλουζ της στιγμής. Ο γιγαντώσωμος Ray Allison εμφανίστηκε με μαύρα γυαλιά, άσπρα σορτς, μπέρτα του σούπερμαν και κοτσιδάκια με χρυσή κλωστή κι έμοιαζε περισσότερο με πολεμιστή του διαστημικού στρατού τους George Clinton (Funkadelic) παρά μ' έναν εντελώς τρελό Stevie Wonder. Ο ψηλόλιγνος Ron Abrams με φτερά βουντού, πέτσινα σορτς και κόκκινη κορδέλα στα μαλλιά έδειχνε ότι στο ασυνείδητο των νέων μαύρων μουσικών ο πιο φοβερός σώουμαν των τελευταίων χρόνων θα ήταν ο μυθικός Jimi Hendrix αν ποτέ ανήκε στην πρώτη οικογένεια του πανκ - φανκ, την οικογένεια Stone του Sly. Και το παραδοσιακό κουστούμι του Leo Davis έλεγε τη σεμνή ιστορία του καλού κι ευσυνείδητου επαγγελματία μπάλαντέρ, που θα μπορούσε να χωρέσει σ' οποιοδήποτε μουσικό «παζλ». Ενώ το κουστούμι κι η τραγιάσκα του Λώστρε Ντελώσε έβγαίνε από διάφορες ιστορίες μουντού μπλουζ.

Μένει η Sarah που με οποιαδήποτε εμφάνιση — με σχιστή τουαλέτα ή με σκί — θα ήταν πάντα η Sarah Streeter, μια απ' τις τελευταίες αληθινές τραγουδίστριες του μπλουζ με τη μεγάλη φωνή στην κλάση της Margie Evans. Ή — αλλιώς διατυπωμένο — η εμφάνιση της Sarah δεν είναι τίποτα μπροστά στη δύναμη και την έκταση της τραχειάς φωνής της. Ο μύθος της — για την Ελλάδα τουλάχιστον — μπορεί να στηρίχτηκε στα 200 κιλά της, αλλά η Sarah Streeter κυριαρχεί τόσο άνετα στους ρυθμούς της κι εκφράζει τόσες πολλές διαθέσεις, που όταν βγαίνει μπροστά το τεχνικό του συγκροτήματός της χλωμιάζει. Ο Ray Allison μπορεί να είναι η εκρηκτική ψυχή του σώου, ο Ron Abrams ο συγκρατημένος

σολίστας ακροβάτης του, αλλά η Big Time Sarah υφαίνει τη μαγεία. Τραγουδάει μπλουζ με λίγες παρεμβάσεις στη σόουλ και το ροκ, σκίζει σ' όλα κι είναι πάντα εκεί σταθερή σαν βράχος.

Adams - Pullen - Richmond.

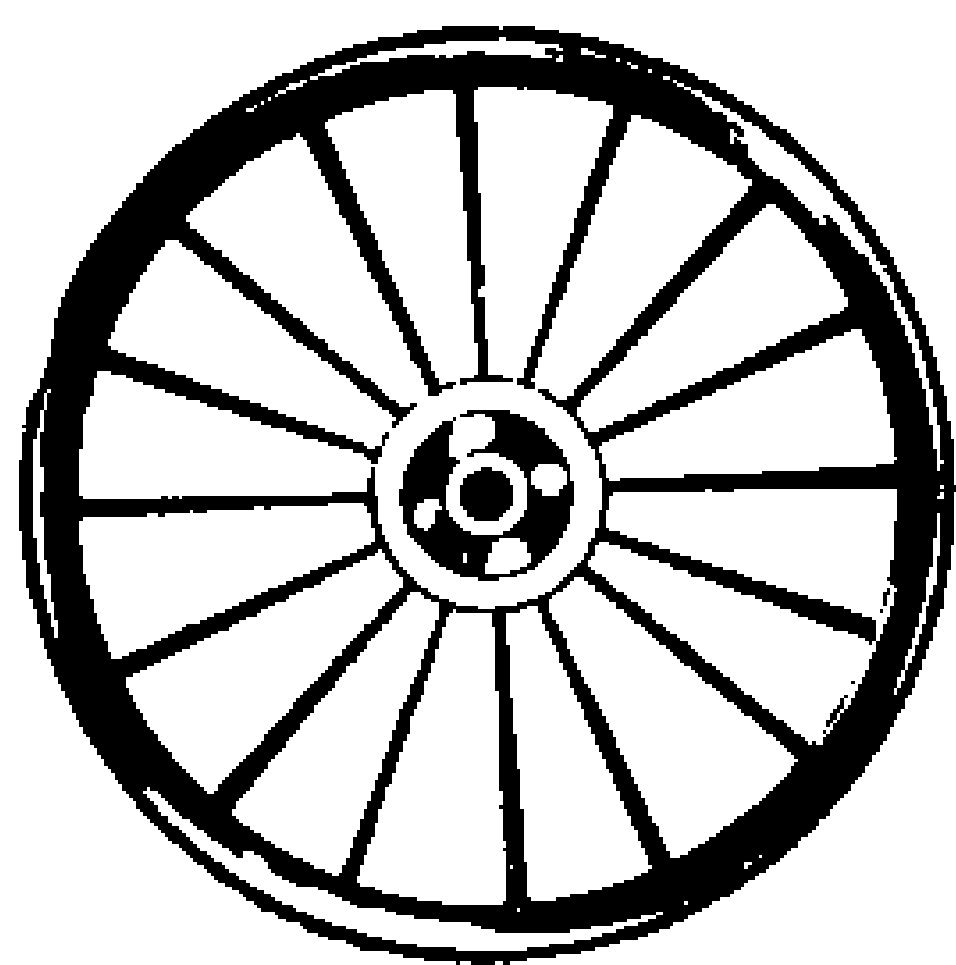
Όπως έλεγε και η διαφήμιση του κοντσέρτου, η συναυλία του πιο σημαντικού ίσως κουαρτέτου τζαζ, θα ήταν η κορύφωση (των εκδηλώσεων Praxis 83, που πολέμησαν πλάι στα μπλουζ την ίδια βαρυχειμωνιά). Κι όπως όλοι λέγαμε, το κουαρτέτο της 28 Φλεβάρη θα ήταν για τους φίλους της τζαζ το πιο σημαντικό από τον καιρό του... έχω ξεχάσει πιά.

Το πρόβλημα, όταν γράφει κανείς ένα βιαστικό σημείωμα για ένα τέτοιο κοντσέρτο, είναι από που ν' αρχίσει. Έτσι κι αλλιώς στη σκηνή έγιναν τόσα πολλά που στο χαρτί δεν μπορούν να περάσουν. Η μουσική είχε τόση ωριμότητα κι ομοιομορφία άποψης που όσο και να θαυμάζεις η εικόνα δείχνει χλωμή. Υπήρχε τόση ενέργεια — καλύτερα τέσσερις ξεχωριστές πηγές που ακτινοβολούσαν ενέργεια — τόση κοντρολαρισμένη έξαψη, που οτιδήποτε λέγεται μετά το γεγονός είναι λόγια του αέρα. Σίγουρα όποιος ήταν στο κοντσέρτο ανέβηκε πολύ ψηλά — κι όποιος δεν ήταν αλλοίμονό του!

Μένουν οι τέσσερις μουσικοί, τέσσερις μεγάλες ιστορίες ζωής στη τζαζ που η διασταύρωσή τους κάνει τη μουσική που παίζουν τέσσερις φορές πιο ενδιαφέρουσα. Ιστορίες γραμμένες με τον πιο ανεξίτηλο τρόπο στο παίξιμο του καθένα. Η τρομερή «σωματικότητα» του Don Pullen, καθώς ραδιογραφεί πάνω στα πλήκτρα, τη «γωνιώδη», λαμπερή μουσική που βγάζει από τα σύννεφα της μετά τον Taylor και τον Abrams αφαιρέσης. Ο ενθουσιασμός του Cameron Brown, αυτού του καλωσυνάτου μάστορα των ρυθμών της ελευθερίας κι ο τρόπος που συμπληρώνει απόλυτα τη ρευστή και ειρωνική — καμιά φορά πανούργα — πολυρυθμία του αιώνιου ντράμερ του Mingus Dannie Richmond (ενός μουσικού ξεσκολισμένου όχι μόνο στην έκταση αλλά και στο χιούμορ της μουσικής του δασκάλου του). Και τέλος ο George Adams ο μουσικός που ξεκίνησε από τα μπλουζ και τόσο χαιρέται να ξαναγυρίζει σ' αυτά, όταν βγαίνει από τον λαβύρινθο, την επίπονη περιπέτεια κάθε καλού σαξοφωνίστα μετά τον Coltrane. Πρέπει να δει κανείς την συγκέντρωσή του όταν παίζει. Η μεθοδικότητα, η οικονομία στις κινήσεις κι η ακρίβειά του (δε σπατάλησε ούτε χιλιοστό της ενέργειάς του ακομη κι όταν πήγαινε να πιεί κάτι στο βάθος της σκηνης) μ' αφήναν άναυδο όσο και το ρωμαλέο τενόρο του. Ο σεμνός «ομιλητής» του κουαρτέτου με τις κινήσεις αϊλουρου και τα φλογισμένα μάτια του πιστού έπαιξε, τραγούδισε και κυριάρχησε στο χώρο και στις εσωτερικές φωνές του από νούμερο σε νούμερο, από την πρώτη νότα (όταν στην αρχή υπήρχε σοβαρό πρόβλημα ήχου στην εγκατάσταση) ως το θαυμάσιο φάνκυ ανκόρ. Ήταν η πιο μαγνητική και δραματική παρουσία από τους τέσσερις. Και η μουσική του θαυμάσιου αυτού κουαρτέτου, σίγουρα άνοιξε τα μυαλά πολλών διαστακτικών μέσα στο κοινό. Υπερβολές; Όχι καθόλου. Μια τέτοια βραδιά και τέτοια μουσική πάνε πολύ μακριά.

FAVOR

Bar

Ζωντανή Μουσική
με πιάνο

Κάθε βράδυ

ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ & ΔΕΡΒΕΝΙΩΝ 60
ΕΞΑΡΧΕΙΑ ΤΗΛ. 360.2796

ΤΟ ΔΙΚΟ ΣΑΣ ΣΤΕΚΙ

“Μποχωρι,”
Ρεμπέτικα

Με πολύ μεράκι το ρεμπέτικο συγκρότημα
μας παρουσιάζει μια ωραιότατη επιλογή
από τα καλύτερα ρεμπέτικα τραγούδια.

Σε μια ατμόσφαιρα ζεστή, φιλική και κεφάτη

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ — ΔΙΔΟΤΟΥ 33

ΦΑΤΜΕ
ΨΕΜΜΑΤΑ
ΦΑΤΜΕ
ΨΕΜΜΑΤΑ
ΦΑΤΜΕ
ΨΕΜΜΑΤΑ
ΦΑΤΜΕ
ΨΕΜΜΑΤΑ

ο καινούργιος
δίσκος τους

ΦΑΤΜΕ
ΨΕΜΜΑΤΑ

EMI

Columbia

ΣΥΝΑΥΛΙΕΣ
ΝΤΕΦΙ '83

ΘΕΑΤΡΟ ΛΥΚΑΒΗΤΤΟΥ
10-11, 13-14 και 19-20 Ιούνη

6 ΜΕΡΕΣ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΗ

ΧΑΡΙΣ
10-11 ΑΛΕΞΙΟΥ

ΜΑΝΩΛΗΣ
19-20 ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ

*και άλλα σημαντικά ονόματα
του ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΤΡΑΓΟΥΔΙΟΥ
και εκπλήξεις...*

ΕΙΣΙΤΗΡΙΑ
ΠΡΟΠΩΛΟΥΝΤΑΙ!

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ:
ΤΗΛ. 8643.852, 3630.868

Αθήνα η πρωτεύουσα του κόσμου